

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 6.578 STRAIPSNIO IR 6.587 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-5080

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2020 m. spalio 14 d. sprendimo Nr. SV-S-1682 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.5 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė
n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.578 straipsnio ir 6.587 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-5080 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu siekiama spręsti paramos būstui išsinuomoti teikimo problemas, su kuriomis, kaip nurodyta Įstatymo projekto aiškinamajame rašte, susiduria neįgalieji, sudarydami gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis su savivaldybėmis. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad Įstatymo projektu siūlomi teisinio reguliavimo pakeitimai nesuteiktų neįgaliesiems kitų, nei šiuo metu įtvirtinta, jų teisių apsaugos garantijų, savivaldybėms nuomojant socialinį ar kitą savivaldybės būstą pagal Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą. Parama būstui išsinuomoti teikiama Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme nustatytais sąlygomis ir tvarka, laikantis lygiateisiškumo ir socialinio teisingumo principų, o socialinis ar kitas savivaldybės būstas nuomojamas asmenims ar šeimoms, atitinkantiems šiame įstatyme nustatytus reikalavimus. Pažymėtina ir tai, kad pagal Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą neįgaliesiems taikomos palankesnės socialinio būsto nuomos sąlygos. Pavyzdžiui, pagal Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punktą šeimos, kuriose yra neįgalusis, gali pretenduoti į socialinio būsto nuomą, jei nuosavybės teise turimo būsto naudingasis plotas, tenkantis vienam asmeniui ar šeimos nariui, yra mažesnis kaip 14 kvadratinų metrų (kitiems asmenims ir šeimoms taikomas 10 kvadratinų metrų būsto naudingojo ploto normatyvas). Be to, neįgaliesiems nustatytas palankesnis teisinis reguliavimas dėl socialinio būsto nuomos sąlygų pagerinimo pagal minėto įstatymo 9 straipsnio 2 dalį, neįgaliesiems socialinis būstas gali būti išnuomojamas ir nesilaikant eiliškumo (Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 16 straipsnio 7 dalis). Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo 16 straipsnio 8 dalyje nustatytais atvejais socialinis būstas gali būti išnuomojamas ir neįrašytiems į Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašą neįgaliesiems ar šeimoms, kuriose yra neįgaliųjų, jeigu šie asmenys ir šeimos Lietuvos Respublikos teritorijoje nuosavybės teise neturi kito būsto. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu siekiama spręsti problemas,

kurios susijusios ne su Civiliniame kodekse nustatyto teisiniu reguliavimu, o su Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu reglamentuojamais teisiniais santykiais, darytina išvada, kad Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintų tikslingumo ir efektyvumo principų.

2. Įstatymo projektu siūlomi Civilinio kodekso pakeitimai nepadėtų išvengti nepageidaujamų neigiamų pasekmių, jei nuomotojai, įvertinę pasikeitusį teisinį reguliavimą, atsisakytų sudaryti gyvenamosios patalpos nuomos sutartis su neįgaliaisiais, remdamiesi argumentais, nesusijusiais su neįgalumu. Sutartiniuose teisiniuose santykiuose taikomas Civilinio kodekso 6.156 straipsnyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas, pagal kurį šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, taip pat sudaryti ir šio kodekso nenumatytas sutartis, jeigu tai neprieštarauja įstatymams. Tik tais atvejais, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas sudaryti sutartį, asmuo privalėtų sudaryti konkrečią sutartį. Todėl netgi Civilinio kodekso 6.578 ir 6.587 straipsniuose nustatčius Įstatymo projektu siūlomą draudimą, gyvenamąsias patalpas nuomojantys asmenys galėtų siūlyti konkrečią nuomos sutartį sudarančiam neįgaliajam nepriimtinas nuomos sąlygas (nors tai ir nesukurtų sunkesnių bendrųjų nuomos sąlygų).

3. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnyje nustatyta, kad žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės, nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, taip pat jos privalo rengti, tvirtinti ir įgyvendinti priemones, skirtas lygioms galimybėms užtikrinti, nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnyje reglamentuotas lygių galimybių įgyvendinimas vartotojų teisių apsaugos srityje, kuriame numatyta, kad, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas. Atsižvelgiant į tai, kad asmenų diskriminacija negalios pagrindu draudžiama vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo nuostatomis, o Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nuostatos, sudarant savivaldybių gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis, nesukuria prielaidų diskriminuoti asmenis dėl negalios, darytina išvada, kad Įstatymo projektu siūlomi Civilinio kodekso pakeitimai iš esmės yra pertekliniai.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras